

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Δρ Φιλίππα Χατζησταύρου

Περιγραφή του μαθήματος

Το μάθημα προτείνει την εις βάθος εξήγηση, ερμηνεία και κατανόηση του φαινομένου της ευρωπαϊκής ενοποίησης μέσω της συνδυαστικής και επιλεκτικής χρήσης πολλαπλών εργαλείων ανάλυσης: εφαρμογή θεωρητικών υποδειγμάτων, ανάλυση των θεσμικών, νομικών και άτυπων εργαλείων ευρωπαϊκής πολιτικής, παρουσίαση ιστορικών ερμηνειών των ενοποιητικών διαδικασιών, χρήση διεπιστημονικών προσεγγίσεων (πολιτική κοινωνιολογία, ανθρωπολογία των θεσμών, επιστήμη των συστημάτων (κυβερνητική) κτλ.).

Οι διαλέξεις δομούνται στη βάση δύο ενοτήτων. Η πρώτη θέτει τις βάσεις του γνωστικού αντικειμένου συζήτησης σε θεσμικό, πολιτικό, θεωρητικό ή και ιστορικό πλαίσιο, ενώ η δεύτερη εστιάζει σε συγκεκριμένα εμπειρικά δεδομένα που αποκρυσταλλώνουν το διακύβευμα στην καθημερινή ευρωπαϊκή πολιτική πρακτική. Η κάθε διάλεξη υποστηρίζεται από επεξεργασμένη παρουσίαση PPT (ανάρτηση στον ιστοχώρο του προγράμματος).

Πέρα από τη γενική βιβλιογραφία, ειδική εστιασμένη βιβλιογραφία προτείνεται σε κάθε διάλεξη.

Περίγραμμα εισηγήσεων

1. Εισαγωγή και οργάνωση του μαθήματος. Η χρήση του όρου της *Διακυβέρνησης* στον κλάδο των ευρωπαϊκών σπουδών. Ο όρος της *Διακυβέρνησης* στην ευρωπαϊκή ενοποίηση: έννοια, χώρος και δρώντες.
2. Η κανονιστική και η ρυθμιστική διάσταση της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η σύγκλιση ως οικονομικό και τεχνολογικό φαινόμενο. Νομικές τεχνικές της ενοποίησης.
3. Ο ρόλος των εθνικών συμφερόντων στην ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και οι θεσμικές ισορροπίες. Η κρίση του Κράτους και η στρατηγική επιλογή της ένταξης.
4. Η ΕΕ, σύστημα διαφοροποιημένης ενοποίησης: ο σημερινός χάρτης, εξελίξεις και προοπτικές. Οι προκλήσεις για τον ευρωπαϊκό συνταγματισμό.
5. Οι κρίσεις στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης μέσα από το πρίσμα του νεολειτουργισμού. Από την κρίση με την Συνθήκη για την ΕΚ άμυνας του 1954 μέχρι την οικονομική κρίση του 2008.
6. Η ομοσπονδιοποίηση της ΕΕ μέσα από την ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.
7. **Παρουσιάσεις εργασιών.**
8. Ο ευρωπαϊκός φεντεραλισμός στη δοκιμασία της κρίσης. Πολιτικές και οικονομικές προοπτικές του ευρωπαϊκού φεντεραλισμού.

9. Η άτυπη διάσταση της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης. Νέο-κορπορατισμός, άτυποι κανόνες και δράσεις. Πρακτικές πειραματικής διακυβέρνησης.
10. Το πρόβλημα της δημοκρατικής διακυβέρνησης στο ευρωπαϊκό μετα-εθνικό περιβάλλον.
11. Το πεδίο της ευρωκρατίας: μια ανθρωπολογική διάσταση. Η κινητοποίηση των ελίτ στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.
12. Η συμβολή των κονστρουκτιβιστικών θεωριών στην ανάλυση των ποικιλιών του ευρωσκεπτικισμού.
13. Το μοντέλο διακυβέρνησης της ΕΕ στη διεθνή πολιτική σκηνή.

Βασική βιβλιογραφία

- Χατζησταύρου, Φ. και Αβράμη, Α. (2013), *Ο Οδηγός: Το Ελληνικό Κοινοβούλιο και η ΕΕ*, Αθήνα: Γραφείο δημοσιεύσεων της ΕΕ.
- Bache, I., George, St. and Bulmer S. (eds) (2011), *Politics in the European Union*, 3rd ed., Oxford: Oxford University Press.
- Dinan, D. (2010), *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*, 4th ed., Boulder CO: Lynne Rienner.
- Eilstrup-Sangiovanni, M. (2006), *Debates on European Integration*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Gillingham, J. (2003), *European Integration 1950-2003: Superstate or New Market Economy?*, Cambridge: Cambridge University Press.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Το μάθημα αποσκοπεί:

- στην εις βάθος κατανόηση των θεσμικών λειτουργιών και των τρόπων διακυβέρνησης της ΕΕ
- στην πρακτική εφαρμογή σημαντικών θεωρητικών υποδειγμάτων στην ανάλυση των ευρωπαϊκών πολιτικών
- στην εμπειριστατωμένη εμπειρική και κριτική ανάλυση της διαδικασίας ενοποίησης και της πολιτικής εξέλιξης της ΕΕ.